

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH
Katedra finančného práva, daňového práva a ekonómie

Osobitné daňové konania

Košice 10.04.2025

Ladislav Hrabčák

Obsah prednášky

- **Registračné konanie**
- **Vyrubovacie konanie** (Všeobecná charakteristika vyrubovacieho konania. Skrátené vyrubovacie konanie. Zánik práva vyrubiť daň. Úľava na dani alebo odpustenie daňového nedoplatku na dani).
- **Konanie o opravných prostriedkoch** (námietka, odvolanie, obnova konania, preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania).

Úvodné poznámky

- **daňové konanie** – osobitný druh právneho procesu
- Konanie, v ktorom sa rozhoduje o PaP daňového subjektu, upravené normami daňového práva procesného
- Nie je osobitným druhom správneho konania
- Odôvodnené aj tým, že Daňový poriadok explicitne vylučuje subsidiárne použitie Správneho poriadku

Druhy daňových konaní

- rozlišujeme nasledovné **druhy daňových konaní**:
 - všeobecné daňové konanie,
 - osobitné druhy daňových konaní,
 - registračné konanie,
 - vyrubovacie konanie (osobitne skrátene vyrubovacie konanie),
 - konanie o opravných prostriedkoch (tzv. opravné konanie).
- potrebné odlíšiť od činností správcu dane (napr. daňová kontrola, miestne zisťovanie a pod.; **daňová kontrola je svojou povahou procesom kontrolným a nie rozhodovacím!** pozri: nález Ústavného súdu Slovenskej republiky so sp. zn. I ÚS 238/06 zo dňa 16. decembra 2008)
- **daňové exekučné konanie je osobitným druhom právneho procesu!**

Registračné konanie

- Registračná povinnosť stanovená zákonom pri:
 - DPH, spotrebných daniach, dani z príjmov
- Konanie: žiadosť o registráciu na tlačive, ktorého vzor určí MF
- Správca dane preverí údaje - pri pochybnosti o správnosti alebo úplnosti, vyzve daňový subjekt, aby ich vysvetlil, zmenil alebo doplnil v stanovenej lehote
 - ak vyhoví, považuje sa žiadosť o registráciu za podanú v deň pôvodného podania.
 - ak nevyhoví, vydá správca rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o registráciu, resp. zaregistruje ex offo
- Lehota na reg. -30 dní od podania žiadosti / odstránenia nedostatkov podania, ak spĺňa podmienky na registráciu
- Správca prideli DIČ a príp. IČ pre DPH, spotrebné dane
- DÚ vydá rozhodnutie o registrácii
- Pri nesplnení registračnej povinnosti vyzve a stanoví lehotu -ak nevyhoví -zaregistruje ex offo

Oznamovacia povinnosť

- ohľadne zmien skutočností uvedených pri registrácii - oznámi správcovi dane v lehote do 30 dní odo dňa, keď nastali skutočnosti, alebo požiada o zrušenie registrácie
- široko pri miestnych daniach:
 - daň za užívanie verejného priestranstva
 - daň za vjazd a zotrvanie motor. vozidla v historickej časti mesta
 - daň za jadrové zariadenie
 - poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Vyrubovacie konanie

- Zásadne začína nasledujúci deň po dni doručenia protokolu z daňovej kontroly s výzvou a protokolu o určení dane podľa pomôcok s výzvou a končí dňom doručenia rozhodnutia daňovému subjektu; vyrubovacie konanie nezačne, ak sa výzva podľa §46 ods. 8 nezasiela.
- Ak daňový subjekt predloží pripomienky a dôkazy v lehote určenej správcom dane vo výzve, dohodne so správcom dane deň prerokovania, ak sa nedohodnú, určí ho správca dane - ak sa ho DS nemôže zúčastniť, je povinný určiť si na tento účel zástupcu.
- Správca dane na základe písomného vyjadrenia daňového subjektu a ním predložených dôkazov vykoná dokazovanie alebo miestne zisťovanie.
- Ak sa daňový subjekt alebo jeho zástupca nezúčastní na prerokovaní, správca dane spíše úradný záznam.
- O priebehu a o výsledkoch dokazovania správca dane spíše s daňovým subjektom zápisnicu; (aj opakovane)
- Správca dane vydá rozhodnutie:
 - I. do 15 dní od uplynutia lehoty na vyjadrenie sa k protokolu, ak
 - sa daňový subjekt vzdá práva na vyjadrenie sa k zisteniam v protokole,
 - daňový subjekt nemá pripomienky k zisteniam v protokole,
 - sa daňový subjekt nevyjadrí k protokolu v lehote určenej vo výzve; v tom prípade správca spíše úradný záznam.
 - II. ak DS predloží pripomienky a dôkazy v lehote -do 3 mesiacov od uplynutia lehoty určenej vo výzve správcu dane (predĺženie nadriadeným orgánom -primerane).
- Daň je vyrubená
 - Rozhodnutím správcu dane,
 - podaním daňového priznania vrátane dodatočného daňového priznania alebo
 - zaplatením dane, pri ktorej nie je povinnosť podať daňové priznanie.
- správca dane v rozhodnutí vydanom vo vyrubovacom konaní vyrubí daň alebo rozdiel dane oproti vyrubenej dani.
- po vykonaní daňovej kontroly v rozhodnutí určí rozdiel v sume, ktorú mal daňový subjekt podľa osobitných predpisov vykázať alebo na ktorú si uplatnil nárok podľa osobitných predpisov

Skrátené vyrubovacie konanie

- Rozhodnutie = vyrubovací rozkaz:
- SD ho vydá ak DS neodstránil v lehote určenej SD na odstránenie nedostatkov daňového priznania nedostatky, ktoré majú vplyv na výšku dane alebo uplatneného nároku a SD nezačal daňovú kontrolu
- vyrubí ním daň alebo rozdiel dane oproti vyrubenej dani alebo určí sumu alebo rozdiel v sume, ktorú mal DS vykázať podľa osobitných predpisov alebo na ktorú si uplatnil nárok podľa osobitných predpisov.
- Vydáva sa na základe skutočností a dôkazov, ktoré získal pri správe daní – nie dokazovaním.
- Proti rozkazu – odpor:
 - Podáva sa do 15 dní od doručenia
 - Musí byť vecne odôvodnený
 - + listiny, na ktoré sa odvoláva, alebo označenie iných dôkazov vzťahujúcich sa na dôvody podaného odporu.
 - Iné opravné prostriedky nie, len preskúmanie súdom
- SD odpor odmietne, ak podaný:
 - oneskorene,
 - neoprávnenou osobou alebo
 - bez vecného odôvodnenia –o tom musí byť DS poučený vo vyrubovacom rozkaze.
- Vyrubovací rozkaz musí obsahovať:
 - Poučenie o mieste, lehote a forme podania odporu s upozornením, že podaný odpor musí byť vecne odôvodnený.
 - Ak chýba poučenie o odpore alebo nesprávne uvedené poučenie -odpor možno podať do 30 dní odo dňa doručenia vyrubovacieho rozkazu; ak bola vo VR určená na podanie odporu lehota dlhšia -platí táto
- Doručení VR nadobúda právoplatnosť dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o odmietnutí odporu podľa odseku 4 písm. c) alebo márnym uplynutím lehoty na podanie odporu
- Doručením odporu, ktorý SD neodmietne, sa vyrubovací rozkaz zrušuje v plnom rozsahu a SD začne daňovú kontrolu
- D.Kontr. tej istej dane a za to isté zdaňovacie obdobie, o ktorej vydaný právoplatný VR -len na základe podnetu MF, FR a OČTK

Zánik práva vyrubiť daň

- po uplynutí **piatich rokov** od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie alebo v ktorom bol daňový subjekt povinný daň zaplatiť bez povinnosti podať daňové priznanie, alebo v ktorom daňovému subjektu vznikol nárok na uplatnenie sumy podľa osobitných predpisov
- ak bol pred uplynutím lehoty vykonaný **úkon smerujúci na vyrubenie dane alebo rozdielu dane alebo uplatnenie nároku** na sumu podľa osobitných predpisov, plynú lehoty znovu od konca roka, v ktorom bol daňový subjekt o tomto úkone vyrozumený (max. 10 r.!)
- pri uplatňovaní MZ odlišný režim - najneskôr do **desiatich rokov** od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie alebo v ktorom bol daňový subjekt povinný daň zaplatiť bez povinnosti podať daňové priznanie, alebo v ktorom daňovému subjektu vznikol nárok na uplatnenie sumy podľa osobitných predpisov

Úľava na dani alebo odpustenie daňového nedoplatku

- správca dane môže na žiadosť daňového dlžníka, ktorým je **fyzická osoba**, povoliť úľavu na dani alebo odpustiť daňový nedoplatok na dani okrem daňového nedoplatku na dani z pridanej hodnoty a spotrebných daniach, ak by jeho vymáhaním bola vážne ohrozená výživa daňového dlžníka alebo osôb odkázaných na jeho výživu (potrebné preukázať)
- o povolení úľavy na dani alebo o odpustení daňového nedoplatku správca dane vydá **rozhodnutie**, proti ktorému nemožno podať odvolanie
- ak správca dane rozhodnutím daňovému dlžníkovi povolí úľavu na dani alebo odpustí daňový nedoplatok, nevyrubí mu do dňa doručenia tohto rozhodnutia úrok z omeškania podľa § 156 alebo jeho pomernú časť, ktorá prislúcha k povolenej úľave na dani
- o **nevyhovení** žiadosti daňového subjektu o povolenie úľavy na dani alebo o odpustenie daňového nedoplatku správca dane zašle daňovému subjektu písomné **oznámenie** (v takomto prípade sa rozhodnutie nevydáva!)
- povolenie úľavy na dani alebo odpustenie daňového nedoplatku môže byť viazané na podmienky, najmä na povinnosť zaplatiť časť daňového nedoplatku v určenej lehote
- súlad so štátnou pomocou

Konanie o opravných prostriedkoch

- Osobitný druh daňového konania
- Označovaný rôzne – preskúmvacie konanie, opravné konanie či konanie o opravných prostriedkoch
- Opravné prostriedky podľa DP:
 - Riadne:
 - Odvolanie
 - Námietka
 - Mimoriadne
 - Obnova konania
 - Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania

Odvolanie

- Proti neprávoplatnému rozhodnutiu
- Možno podať proti rozhodnutiam, ak zákon neustanovuje inak
- do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, ak DP nestanoví inak (exekučné)
- Má odkladný účinok, ak DP nestanoví inak (predbežné opatrenia, zabezpečenie veci)
- Má devolutívny účinok (ale aj autoremedúra)
- Dispozícia podaným odvolaním - Ak sú v dobe od podania odvolania do jeho späťvzatia vykonané prvostupňovým orgánom v konaní úkony, späťvzatím odvolania sa nezrušujú a možno ich využiť v ďalšom konaní.

Odvolacie konania - konanie pred orgánom I. stupňa

- autoremedúra, - ak nie, potom predloží do 30 dní po uplynutí lehoty na podanie odvolania alebo odo dňa doručenia doplneného odvolania na výzvu I.st, org. spolu s výsledkami doplneného daňového konania, s úplným spisovým materiálom a s predkladacou správou:
 - zhrnutie výsledkov doplneného daňového konania,
 - stanovisko ku všetkým dôvodom odvolania,
 - návrh na výrok rozhodnutia o odvolaní.
- zmena rozhodnutia sa vzťahuje na všetky daňové subjekty
- prvostupňový orgán odvolanie zamietne, ak
 - je neprípustné,
 - smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nemožno podať odvolanie.
- ak z povahy veci - odvolanie môže podať niekoľko DS, a ak sa odvolá len niektorý – SD vyzve ostatné dotknuté DS na vyjadrenie – lehota min 15 dní, reformatio in melius

Odvolacie konania - konanie pred orgánom II. stupňa

- prieskum čo do právnej i skutkovej stránky
- preskúma napadnuté rozhodnutie v rozsahu požadovanom v odvolaní.
- ak vyjdú najavo skutkové či právne okolnosti účastníkom neuplatnené, ktoré majú podstatný vplyv na výrok rozhodnutia, odvolací orgán na ne pri rozhodovaní prihliadne;
- nie je viazaný len návrhom a môže zmeniť rozhodnutie aj v neprospech
- výsledky daňového konania môže doplňovať, odstraňovať chyby konania alebo toto uložiť správcovi dane s určením primeranej lehoty
- možno vykonávať dokazovanie i v odvolacom konaní, ale pred vydaním rozhodnutia o odvolaní musí umožniť účastníkovi konania oboznámiť sa s výsledkami vykonaného dokazovania
- Odvolanie je neprípustné, ak
 - je podané po určenej lehote,
 - nie je podané oprávnenou osobou, smeruje len proti odôvodneniu rozhodnutia
- odvol. org. zamietne, ak
 - a) je neprípustné
 - b) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nemožno podať odvolanie.
- Rozhodnutie o určení dane podľa pomôcok - skúma len dodržanie zákonných podmienok na použite § 48
- Rozhodnutie:
 - Zmení
 - Zruší
 - zruší a vec vráti na ďalšie konanie a rozhodnutie - viazanosť právnym názorom odvolacieho orgánu
 - Potvrdí

Námietka

- daňový subjekt môže uplatniť námietku, ak to ustanovuje tento zákon. (zaujatosti, premlčania, proti obsahu zápisnice, záväznému stanovisku, nesúlalom v osobnom spise, proti priebehu dražby, proti rozhodnutiu o udelení príklepu pri exekúcii predajom nehnuteľnosti)
- ak DP neustanovuje inak, o námietke rozhoduje orgán, voči ktorému námietka smeruje
- podanie námietky nemá odkladný účinok, ak zákon neustanoví inak (väčšinou stanovuje, že má – napr. proti výzve na zaplatenie daň. nedoplatku, námietky premlčania, osoby nezúčastnené na dražbe proti príklepu a pod.)
- proti rozhodnutiu o námietke nie sú prípustné opravné prostriedky

Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania

- Preskúmava sa zákonnosť – súlad s VZPP
 - Rozhodnutie, ktoré je právoplatné, okrem:
 - daňovej exekučnej výzvy a
 - rozhodnutia o odvolaní proti daňovej exekučnej výzve
 - rozhodnutie ministra
- podnet nemôže podať orgán, ktorému ministerstvo už rozhodnutie preskúmalo
- z vlastného alebo iného podnetu preskúma 2.stupňový orgán
- Podnet:
 - podáva sa orgánu ktorý rozhodnutie vydal
 - do 3 rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktoré sa navrhuje preskúmať ☐ Možné do zániku práva na vyrubenie dane alebo rozdielu dane
- Rozhodnutie:
 - Rozpor s VZPP:
 - Zmení – už nemožno odvolanie
 - Zruší - už nemožno odvolanie
 - zruší a vráti (ak sú na to dôvody) - už ani odvolanie a ani podnet na preskúmanie
 - Nie je rozpor s VZPP:
 - Písomné oznámenie bez rozhodnutia
- vychádza sa z právneho stavu a skutkových okolností v čase vydania rozhodnutia. – nemôže zmeniť alebo zrušiť rozhodnutie ak sa po jeho vydaní dodatočne zmenili rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých pôvodné rozhodnutie vychádzalo.
- môže v plnom rozsahu vyhovieť aj orgán, ktorý rozhodnutie vydal, ak sa rozhodnutie netýka iného účastníka konania alebo ak s tým súhlasia ostatní účastníci konania
- proti rozhodnutiu o dani určenej podľa pomôcok, skúma len dodržanie zákonných podmienok na použitie a dodržanie postupu podľa § 48
- Ak súd právoplatne rozhodol o žalobe, ktorou bolo napadnuté rozhodnutie, nemožno toto rozhodnutie podľa tohto zákona preskúmať v rozsahu, v akom rozhodol súd.

Obnova konania

- Proti právoplatným rozhodnutiam, okrem rozhodnutia, ktorým sa rozhodnutie zmenilo alebo zrušilo mimo odvolacieho konania + exekučného konania
- Náprava skutkových omylov
- Dôvody:
 - vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať podstatný vplyv na výrok rozhodnutia a nemohli sa v konaní uplatniť bez zavinenia účastníka konania,
 - rozhodnutie bolo vydané na základe dôkazov, ktoré sa ukázali ako nepravdivé, alebo rozhodnutie sa dosiahlo trestným činom,
 - rozhodnutie záviselo od posúdenia predbežnej otázky, o ktorej príslušný orgán rozhodol inak.
- Iniciácia:
 - Návrh do 6 mesiacov odo dňa, keď sa účastník konania preukázateľne dozvedel o dôvodoch obnovy, najneskôr do 3 rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorého sa obnova konania týka. (nemožno predĺžiť ani odpustiť zmeškanie)
 - V návrhu: uvedený dôvod a dôkazy o dodržaní lehoty a preukázaní dôvodu
 - Ex offio
- Návrh u správcu dane (1.stupeň) - ten taktiež vykonáva nové konanie
- Povoľuje/nariaďuje správca, resp. orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni, v rozhodnutí uvedie rozsah a dôvody
- Možné do zániku práva na vyrubenie dane alebo rozdielu dane
- V rozhodnutí o povolení / nariadení obnovy konania sa uvedie, v akom rozsahu sa konanie obnovuje a z akých dôvodov.
- Proti rozhodnutiu o povolení/nariadení nemožno podať odvolanie, proti rozh. O zamietnutí možno podať odvolanie
- Nové konanie vykoná správca dane, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni;
- Ak rozhodol o obnove konania odvolací orgán, je SD pri konaní viazaný jeho právnym názorom. ☐ Novým rozhodnutím sa pôvodné rozhodnutie zrušuje; proti novému rozhodnutiu možno podať odvolanie.

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

Použitá literatúra

- BABČÁK, V.: *Daňové právo na Slovensku*. Bratislava: EPOS, s. r. o., 2015. s. 752. ISBN 978-80-562-0091-9.
- v prípade otázok ma neváhajte kontaktovať na emailovej adrese:
ladislav.hrabcak@upjs.sk